

LABORATORNÍ LISTY

č. 12/2018

Duben 2018

Vážené kolegyně a kolegové,

v dnešním čísle laboratorních listů Vám přinášíme podrobnější informace o splenomegalii a hypersplenismu. Příjemné čtení.

Splenomegalie a hypersplenismus

Významem těchto pojmů je zvětšení sleziny (splenomegalie) a zvýšená destrukce či zadržování krevních elementů slezinou (hypersplenismus). Přičemž je nutné si uvědomit, že velikost sleziny nekoreluje s výší hypersplenismu. Fyziologická velikost sleziny je cca 10 - 15 x 8 x 4 cm s hmotností 250 g. Průtok krve slezinou je 250 ml/min. Splenomegalie a hypersplenismus provází mnoho hematologických a systémových onemocnění.

Funkce sleziny

- Odstranění starých a defektních erytrocytů z oběhu.
- Zásobárna zralých elementů (granulocyty, trombocyty, erytrocyty), role v koagulaci.
- Imunologická funkce - lymfocyty B, T, primární i sekundární odpověď.
- Prodloužený kontakt krve s makrofagickými elementy - usnadnění fagocytózy.

Příčiny splenomegalie

- **Hematologické malignity** - CLL, lymfomy, myeloproliferativní choroby, vlasatá leukemie.
- **Anemie** - talasemie, srpkovitá anemie, hemoglobinopatie, hemolytické anemie.
- **Infekční choroby** - sepse, mononukleóza, CMV, endokarditida, tuberkulóza, syfilis, AIDS, tropické parazitární infekce (malárie, leishmanióza, trypanozomiáza).
- **Systémová onemocnění** - autoimunitní choroby, sarkoidóza, amyloidóza.
- **Městnavá splenomegalie** - portální hypertenze, cirhóza, trombóza, městnavé srdeční selhání.
- Gaucherova nemoc, cysty, hemangiomy, malignity.

Projevy hypersplenismu

- Splenomegalie.
- Periferní cytopenie při normální funkci kostní dřeně (možná i hypercelulární kostní dřeně).
- Retikulocytóza, zvětšené a nezralé trombocyty.
- Zvýšený pool (zásoba) erytrocytů a trombocytů spojené s jejich zkráceným přežíváním. V některých případech může být ve slezině zadržováno až 40% ery masy.

Klinické projevy

- Projevy základního onemocnění.
- Tlaky v levém podžebří, tupé bolesti, zažívací potíže.
- Anemie a trombocytopenie u hypersplenismu.



Institut laboratorní
medicíny

Sang Lab - klinická laboratoř, s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
Karlovarské imunologické centrum s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
TECTUM spol. s r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
Jiří Voženílek spol. s r. o.
Pražská 258, 276 01 Mělník

Hematocentrum s. r. o.
nám. Dr. M. Horákové 1313/8, 360 01 Karlovy Vary
VARAPALO s. r. o.
nám. Dr. M. Horákové 1313/8, 360 01 Karlovy Vary
ALERGOAMB s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary

www.labin.cz

Léčba

Primární je samozřejmě léčba základního onemocnění. Splenektomie je indikována pouze v případech masivního zvětšení sleziny, neřešitelného hypersplenismu a v případě léčby hemolytických anemií závislých na transfuzích. Před splenektomií je doporučováno očkování proti pneumokoku, meningokoku a hemofilu. Komplikace při splenektomii mohou být časné i pozdní. Mezi časné patří absces a krvácení. Pozdní komplikací je trombocytóza s hladinou trombocytů přesahujících $1000 \times 10^9/l$ s maximem po 1 - 2 týdnech, která často přetrvává. Dalším rizikem je trombóza portální žíly a plicní embolie.

OPSI (postsplenektomický septický syndrom) je rizikem ohrožujícím všechny pacienty, zejména však malé děti. Snažíme se mu předcházet profylaxí PNC.

Hyposplenismus má za důsledek pokles hladiny IgM, v červené řadě se objevuje anizocytóza s akantocyty, terčovitými erytrocyty a Heinzova tělíska.



Institut laboratorní
medicíny

Sang Lab - klinická laboratoř, s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
Karlovarské imunologické centrum s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
TECTUM spol. s r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary
Jiří Voženilek spol. s r. o.
Pražská 258, 276 01 Mělník

Hematocentrum s. r. o.
nám. Dr. M. Horákové 1313/8, 360 01 Karlovy Vary
VARAPALO s. r. o.
nám. Dr. M. Horákové 1313/8, 360 01 Karlovy Vary
ALERGOAMB s. r. o.
Bezručova 10, 360 01 Karlovy Vary

www.labin.cz